

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน เยาวชนและวัยรุ่น^๑ เป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อปัญหาการกระทำความผิดต่างๆ จากจำนวนสถิติข้อมูลของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่^๒ มีจำนวนเยาวชนชาย ๕๔๕ คน และเยาวชนหญิง ๓๕ คน ดังตาราง

คดีความผิด	ชาย	หญิง	รวม
ยาเสพติด	๑๕๖	๒๖	๑๘๒
ลักทรัพย์	๑๒๕	๔	๑๒๙
ร่างกาย	๑๐๕	๐	๑๐๕
เพศ	๘๓	๔	๘๗
ปล้นทรัพย์	๖๓	๔	๖๗
อื่นๆ เช่น อาวุธปืน	๑๐	๑	๑๑
สารระเหย	๒	๐	๒
รวม	๕๔๕	๓๕	๕๘๐

จากสภาพปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เป็นที่มาของการจัดตั้งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีที่มาจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔ โดยได้จัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางขึ้นพร้อมกับการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เมื่อวันที่

^๑ องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดอายุวัยรุ่นอยู่ในช่วง ๑๕-๒๕ ปี ส่วนในกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนไทย ระบุว่าอยู่ในช่วงอายุระหว่าง ๑๔-๑๘ ปี.

^๒ ข้อมูลเยาวชนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่ สํารวจเมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๒๘ มกราคม พ.ศ.๒๔๙๕ มีเขตอำนาจในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ต่อมา ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ขึ้น โดยให้ศาลดังกล่าวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวด้วย และเปลี่ยนชื่อเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว ส่วนสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ให้ใช้ชื่อใหม่ว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ต่อมา ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ได้มีการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๑ ส่วนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ยังคงสังกัดกระทรวงยุติธรรม และเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๕ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ถือกำเนิดขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ โดยมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วราชอาณาจักร^๑

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีภารกิจเกี่ยวกับการพินิจเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยให้การศึกษา การฝึกอาชีพ การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และการสงเคราะห์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับเข้าสู่ครอบครัวและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีอำนาจหน้าที่สำคัญ คือ การพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและชุมชน โดยใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การหันเหคดียอกจากกระบวนการยุติธรรม และมาตรการอื่นๆ ดำเนินการด้านคดีอาญา คดีครอบครัว กำกับการปกครองและการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูป้องกัน พัฒนา และสงเคราะห์ ตลอดจนติดตาม ประเมินผลเด็กและเยาวชน ศึกษาวิจัย และพัฒนากฎหมายการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน รวมทั้งระบบ รูปแบบวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับงานคดี และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน รวมทั้งการประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ปัจจุบัน มีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้เปิดดำเนินการแล้วทั้งหมด ๗๖ แห่ง ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศ^๒

นอกจากนั้นแล้ว สำนักงานคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ได้กำหนดนโยบายในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขปรับปรุง และส่งเสริมให้ผู้ถูกคุมประพฤติได้กลับตนเป็นพลเมืองดี โดยไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งผู้ถูกคุมประพฤตินั้นจะมีความ

^๑ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม, พินิจ...ด้วยรัก พินิจ...ด้วยใจ, (นนทบุรี : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม), (เอกสารประชาสัมพันธ์).

^๒ เรื่องเดียวกัน.

แตกต่างกันทั้งในด้านสถานะสังคม ประวัติส่วนตัว สภาพอารมณ์ และฐานความผิด ดังนั้น จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมตามความต้องการเป็นรายบุคคล ทั้งในด้านพฤติกรรม และอารมณ์ การปรับทัศนคติ การเข้าใจปัญหาและรู้จักการแก้ไขปัญห ด้วยเทคนิคและวิธีการที่แตกต่างกัน อาทิเช่น การจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ถูกคุมประพฤติ การแก้ไขฟื้นฟูโดยใช้หลักกรรมทางศาสนา โดยการอบรมธรรมะ การจัดค่ายจริยธรรม การบรรพชาและอุปสมบท และการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแบบกลุ่ม ึ่งส่งเสริมให้ผู้ถูกคุมประพฤตินำหลักของศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต อีกทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยมอันดีงาม ตลอดจนพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องอื่นๆ ที่จะส่งผลให้ผู้ถูกคุมประพฤติได้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน รวมทั้งการพัฒนาทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้กับตนเอง ในขณะเดียวกัน พนักงานคุมประพฤติจะต้องศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของผู้กระทำความผิดในแต่ละราย เพื่อให้การแก้ไขฟื้นฟูตามวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้ที่กระทำความผิดในแต่ละรายนั้น โดยอาศัยหลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยา เช่น หลักการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ การฝึกทักษะในการดำเนินชีวิต ตลอดจนการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาและให้คำปรึกษาครอบครัวควบคู่กันไป หลังจากนั้นอาจมีการพัฒนาต่อด้วยการฝึกอาชีพหรือให้การศึกษาต่อ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการสร้างโอกาสที่ดีให้แก่เยาวชนผู้ถูกคุมความประพฤติที่จะพัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยมีระยะเวลาในการคุมประพฤติดำเนินการระหว่าง ๑ – ๓ ปี และมีการดูแลภายหลังพ้นคุมประพฤติแล้ว (After Care) อีก ๑ ปี ซึ่งในการดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ผ่านมาด้วยแนวคิดดังกล่าว พบว่า มีผู้ถูกคุมประพฤติจำนวนหนึ่งที่ผ่านกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูแล้วในเบื้องต้น สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนอื่นๆ ในชุมชนที่กำลังเป็นกลุ่มเสี่ยง มิให้ต้องเข้าสู่กระบวนการกระทำที่ผิดกฎหมาย โดยนำประสบการณ์ของตนเองมาเป็นแบบอย่างได้ อย่างไรก็ตาม เด็กและเยาวชนเหล่านี้ส่วนหนึ่งยังถูกชุมชนของตนปฏิเสธ ไม่ให้การยอมรับและขาดโอกาสที่จะได้กระทำในสิ่งที่ได้เรียนรู้และพัฒนา มา ซึ่งอาจเกิดจากการที่ชุมชนยังไม่ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเยาวชนก่อนหน้าที่จะกลับสู่ชุมชน และไม่มั่นใจในตัวเยาวชนเหล่านี้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นจริงหรือไม่ การจะช่วยเหลือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้สามารถพัฒนาไปสู่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมในการดำเนินชีวิตนั้นต้องอาศัยศาสตร์ต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ทางวิชาการร่วมกับศิลปะของการสื่อสารถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นให้เหมาะสมกับผู้รับการถ่ายทอด ซึ่งผู้ที่จะสามารถดำเนินงานช่วยเหลือดังกล่าว ควรมีความรู้เบื้องต้นในการเข้าถึงและทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชน ตลอดจนมีสิ่งที่จะถ่ายทอดที่เหมาะสมและกระตุ้นให้เด็กและ

เยาวชนเกิดมุมมองใหม่ๆ ในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเดิม ดังนั้น การนำหลักธรรมและหลักปฏิบัติของพระพุทธศาสนามาใช้ก็จะเป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ไขฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำความผิดให้ปรับเปลี่ยนไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป^๑

ส่วนในด้านการบำบัดแก้ไขของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งได้ดำเนินการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อการบำบัดแก้ไข และเตรียมความพร้อมกลับคืนสู่สังคม เป็นการทบทวนข้อมูลการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดและจัดทำแผนบำบัดเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคลให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็น ภายในระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาของศาล โดยจำแนกเป็นการฝึกอบรมระยะสั้น (๑ – ๖ เดือน) ระยะปานกลาง (๖ – ๑๘ เดือน) ระยะยาว (๑๘ เดือนขึ้นไป) และการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมพิเศษ เช่น ส่งศูนย์บำบัดฟื้นฟูยาเสพติด ศูนย์ฝึกและอบรมทางการฝึกวิชาชีพฯ ตลอดจนเตรียมความพร้อมกลับคืนสู่สังคมด้านการดำเนินชีวิต ในครอบครัว สังคม การศึกษาต่อ การประกอบวิชาชีพ การจัดหาที่พักอาศัย การบำบัดรักษาต่อต้านสุขภาพกาย – จิต การสงเคราะห์จากหน่วยงานอื่น เป็นต้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับไปใช้ชีวิตตามปกติในครอบครัวและชุมชนต่อไป^๒

ดังนั้น ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ เชียงใหม่ ในฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่สนับสนุนงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม จึงมีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบให้การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วยจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน อุดรดิตถ์ แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวม ๘ จังหวัด เช่น เด็กชาย ก. มีภูมิลำเนาอยู่ จ.ลำปาง เมื่อถูกจับกุมจะส่งตัวไปที่ สถานพินิจฯลำปาง หากเด็กชาย ก. ขึ้นศาลแล้วศาลมีคำพิพากษาให้เด็กชาย ก.รับการฝึกอบรม เด็กชาย ก.จะต้องถูกส่งตัวมาฝึกอบรมที่ ศูนย์ฝึกฯ เชียงใหม่ ซึ่งหลังจากเด็กและเยาวชนได้ถูกส่งตัวมาที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แล้ว กลุ่มงานพัฒนาพฤตินิสัย จะเป็นผู้ทำหน้าที่งานด้านอภิบาล คือ การดูแลด้านความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชน เช่น ด้านการกินอยู่หลับนอน การจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค การรายงานความประพฤติต่างๆ หน่วยวิชาสามัญศึกษา จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ โดยเปิดสอนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เมื่อจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยวิชาชีพ โดยมีการจัดให้เด็กและเยาวชน กลุ่มงานบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพ นักจิตวิทยา และนัก

^๑ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม, เอกสารประชาสัมพันธ์กรมคุมประพฤติ, (กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖-๑๗.

^๒ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม, การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน, (นนทบุรี : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม), (เอกสารประชาสัมพันธ์).

สังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ทำการศึกษาวิเคราะห์หาสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชน กระทำผิด พร้อมกับการตรวจสอบสุขภาพกายและสุขภาพจิตโดยเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยา กลุ่มงานประสานกิจกรรมชุมชน มีหน้าที่ติดต่อประสานความร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งระหว่างฝึกอบรมและหลังการปล่อยตัว ร่วมจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมเด็กเยาวชนและผู้ปกครอง^๑

จะเห็นว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการด้านการควบคุม การดูแลบำบัดแก้ไขฟื้นฟูป้องกัน การพัฒนาพฤตินิสัย การศึกษาสามัญและวิชาชีพ การช่วยเหลือสงเคราะห์ และการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ให้แก่เด็กและเยาวชนที่ต้องคำพิพากษา ปัจจุบันศูนย์ฯ แห่งนี้มีเยาวชนที่เข้ารับการฟื้นฟู จำนวน ๕๘๗ คน แยกเป็นชายจำนวน ๕๔๘ คน และหญิง ๓๙ คน ส่วนใหญ่เป็นคดีเกี่ยวกับคดีลักทรัพย์ และคดียาเสพติด คดีทำร้ายร่างกาย คดีข่มขืนกระทำชำเราและคดีอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า ปัญหาดังกล่าว จะต้องได้รับการบูรณาการแก้ไขในหลายส่วนผสานกันทั้งในด้านสังคม การศึกษา การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ โดยเฉพาะการปฏิบัติสมาธิด้วยหลักสติปัฏฐาน ๔ จึงเป็นกระบวนการหนึ่งในการนำมาปรับใช้กับกลุ่มเยาวชนเหล่านี้ เพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของสังคมต่อไป

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการนำหลักการปฏิบัติสมาธิตามหลักสติปัฏฐาน ๔ มาประยุกต์ใช้เพื่อ จัดเกล้าพฤติกรรมและสภาวะทางอารมณ์ของกลุ่มเยาวชนที่กระทำผิด โดยคาดว่าจะทำให้เยาวชนมี พฤติกรรม สุขภาพจิตและการควบคุมอารมณ์ที่ดีขึ้น เพราะการพัฒนาสติ คือ การจัดการเหตุปัจจัย เริ่มต้นของปัญหาที่เกิดขึ้น มาจากภายในตัวของเยาวชนเอง พร้อมกับการจัดกระบวนการเพื่อให้ เยาวชนได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในทางที่ดีด้วยการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่แสดงถึงความ เป็นกัลยาณมิตร เนื่องจากกลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ที่กระทำผิดนั้น นอกจากขาดการควบคุมทางด้าน พฤติกรรม จิตใจและอารมณ์ของตนเองแล้ว ปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่เลวร้ายในสังคมที่ อาศัยอยู่ก็มีส่วนผลักดันให้เยาวชนตกสู่ปัญหาเหล่านั้นได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนฝูง ครอบครัวยุคใหม่ และเครือข่าย ครอบคลุมถึงสภาพสังคมที่เลวร้าย ดังนั้น เยาวชนเหล่านี้จะต้องได้รับการ สร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจเพื่อไม่ให้หลงเข้าไปสู่หนทางแห่งอบายมุขหลังจากคืนกลับเข้าสู่สังคมอีก ครั้ง

^๑ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่, ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับศูนย์ฝึกฯ, (เชียงใหม่ : ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ จังหวัดเชียงใหม่), (เอกสารประชาสัมพันธ์).

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่ตามแนวสติปัญญา ๔

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาผลของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่ตามแนวสติปัญญา ๔

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่ ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างขึ้นอย่างเจาะจง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่ และคณะทำงานศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ได้คัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมโครงการจำนวน ๕๔ คน

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

๑) การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสติตามแนวสติปัญญา ๔ แนวทางการพัฒนาสติของเด็กและเยาวชน และแนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของเยาวชน

๒) การสร้างเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบประเมินพฤติกรรม การสัมภาษณ์ และโครงการหลักสูตรการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานสำหรับเยาวชนตามแนวสติปัญญา ๔ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำผิด

๓) การวิเคราะห์ผลของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา เริ่มดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน ๒๕๕๒ – มีนาคม ๒๕๕๔

๑.๔ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ด้านการควบคุมดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัย และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี และดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก การสืบเสาะ ประมวลข้อเท็จจริงในคดีอาญา คดีครอบครัว กำกับการปกครองตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล เพื่อการดูแลรักษาทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ เชียงใหม่ หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการด้านการดูแล บำบัด แก้ไข พื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัย และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้าฝึกอบรม และดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก ในที่นี้ หมายถึง ศูนย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่ศาลเด็กและเยาวชนตัดสินให้เยาวชนผู้กระทำความผิดได้รับการแก้ไขฟื้นฟูในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวม ๘ จังหวัด ตั้งอยู่ที่ บ.๑๕๓ ม.๓ ต.แม่สา อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๘๐ เบอร์โทร ๐-๕๓๒๕-๓๐๔๓

เยาวชนที่กระทำความผิด หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง ๗-๑๘ ปี ที่ต้องโทษทางกฎหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง และถูกจับกุมดำเนินคดีและตัดสินคดีในชั้นศาล (ศาลเด็กและเยาวชน) และได้รับโทษให้อยู่ในการควบคุมความประพฤติของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ เชียงใหม่

การแก้ไขฟื้นฟู หมายถึง กระบวนการป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยวิธีการแก้ไขฟื้นฟูตามวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้ที่กระทำความผิด โดยอาศัยหลักการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ การฝึกทักษะในการดำเนินชีวิต ตลอดจนการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาและให้คำปรึกษาควบคู่กันไป

หลักสติปัฏฐาน ๔ หมายถึง การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานโดยใช้หลักการตามแนวมหาสติปัฏฐานสูตร คือที่ตั้งของสติ การที่สติเข้าไปตั้งอยู่ คือมีสติกำกับอยู่ มี ๔ ประการ คือ การใช้สติเข้าไปตั้งตามกาย (กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน) การใช้สติเข้าไปตั้งตามเวทนา (เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน) การใช้สติเข้าไปตั้งตามจิต (จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน) และการใช้สติเข้าไปตั้งตามคุณธรรม (ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน)

กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัฏฐาน ๔ หมายถึง กิจกรรมการฝึกสมาธิเบื้องต้น การสอนแบบอธิบายธรรม ตั้งแต่เริ่มเรียนรู้และปฏิบัติกัมมัฏฐาน โดยการกำหนดอริยาบถยืน เดิน นั่ง นอน และการกำหนดอริยาบถย่อย เช่น การรับประทานอาหาร การทำกิจวัตรส่วนตัวในชีวิตประจำวัน และการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมต่างๆ เป็นต้น

กลุ่มอาการทางจิตพยาธิวิทยา หมายถึง กลุ่มอาการเจ็บป่วยทางจิต มี ๕ องค์ประกอบ คือ อาการทางร่างกาย ย้ำคิดย้ำทำ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึมเศร้า วิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร อาการกลัวกังวล ความคิดหวาดระแวง และอาการโรคจิต

พฤติกรรมและการปฏิบัติตัว หมายถึง กิริยาอาการที่แสดงออกจากการกระทำทางวาจา การกระทำทางกาย และการกระทำต่อสิ่งของ

สภาพอารมณ์และจิตใจ หมายถึง อาการทางจิตพยาธิวิทยา คือ สภาพความเจ็บป่วยทางจิตใจ มี ๕ องค์ประกอบ คือ อาการทางร่างกาย อาการย่ำคิดย่ำทำ ความไหวเร็วในสัมพันธระหว่างบุคคล อาการซึมเศร้า อาการวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร อาการกลัวกังวล ความคิดหวาดระแวง อาการโรคจิต

พฤติกรรมการปฏิบัติตัวทางกาย หมายถึง การแสดงออกทางทางกาย หรือความประพฤติทางกาย

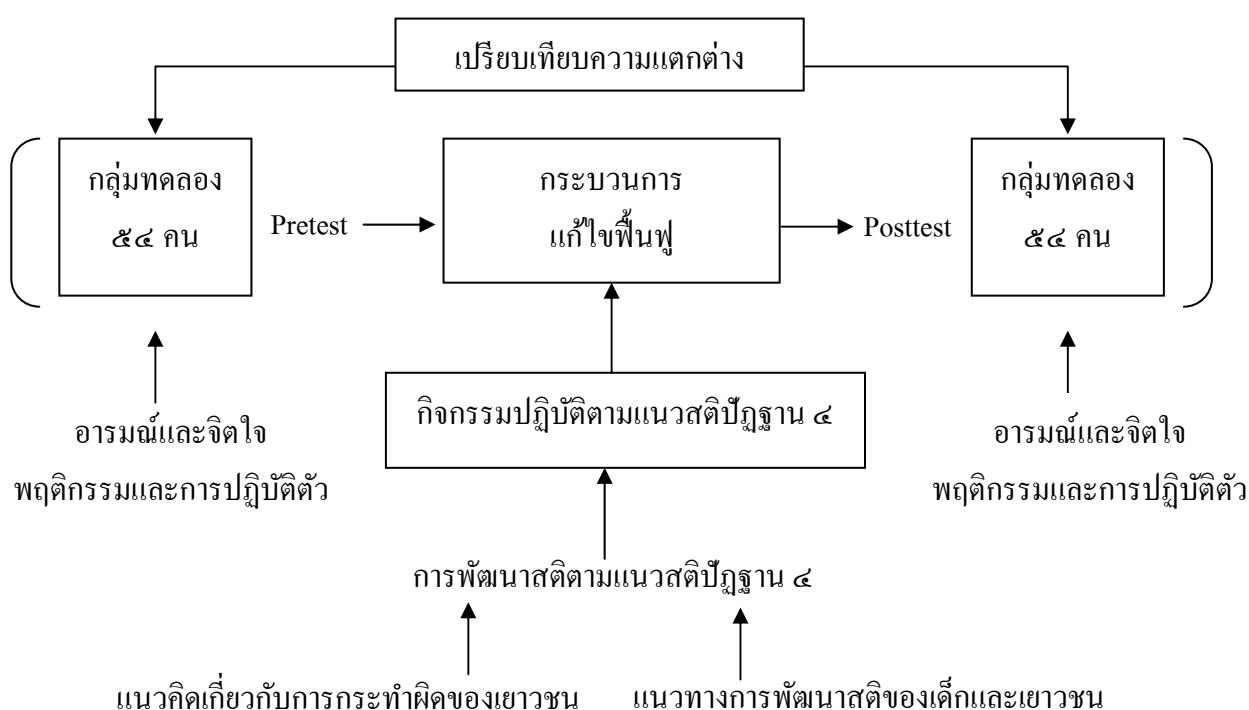
พฤติกรรมการปฏิบัติตัวทางวาจา หมายถึง การแสดงออกทางทางคำพูด หรือความประพฤติทางวาจา

๑.๕ ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลของกระบวนการการแก้ไขฟื้นฟูตามแนวสติปัญญา ๔ ที่เกิดขึ้นทางอารมณ์และจิตใจ พฤติกรรมทางวาจา และพฤติกรรมทางกายที่กระทำต่อบุคคล และการกระทำต่อสิ่งของ

๑.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ได้วิธีการปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐาน ๔ ในการแก้ไขฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่

๑.๗.๒ เยาวชนผู้กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่มีอารมณ์และพฤติกรรมดีขึ้นจากผลของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูด้วยกระบวนการตามหลักสติปัฏฐาน ๔

๑.๗.๓ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่ หรือสถานที่อื่นๆ ตลอดถึงสถานฟื้นฟูเยาวชนทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำผลการวิจัยและรูปแบบกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูเยาวชนผู้กระทำผิด รวมไปถึงการจัดทำแผนกิจกรรมป้องกันแก่เยาวชนในสถานศึกษาและชุมชนต่อไป